

**СИБ ИНИЦИИРА И ОСЪЩЕСТВИ
МНОГО ХУБАВИ ИДЕИ -
ЗАТОВА ТРЯБВА ДА ГО ИМА!**

Кураж

Списание за социални права и интеграция • Година XXII • Брой 2 • февруари 2014 г. • Цена 0.50

АКЦЕНТ

ИМАМ ДУМАТА

**СМИЛЯНА
ЗАПРЯНОВА -**
председател
на РО на СИБ -
Пловдив и
координатор
за региона,
член на УС
на СИБ

3-28 и 29

Дружеството в
пловдивското село
Градина вече има клуб

9

За правата на хората с увреждания

15-26

Представяме ви
СЕРГЕЙ ПЕНОВ
със стихосбирката

34-36

**НОВИ
ТЕХНОЛОГИИ
И СИСТЕМИ
В ПРОТЕЗИТЕ
НА ОТО БОК
БЪЛГАРИЯ**

31-33

АНИ И НЕЙНИТЕ ЛЮБИМЦИ

38

Акцент

СИБ инициира и осъществи много хубави идеи -
затова трябва да го има!

3 - 28,29

Добрите вестии идват с Кураж

За празнични събития през януари и екскурзии
разказват кореспондентите ни от страната

4 - 8

8

Партньор и коректив

Вече имаме клуб - *Танка Атанасова*

9

С обединени усилия (*К*)

10

Една хубава равностетка - *Евдокия Добрева*

11

Изграждат център за стари хора - и

Две социални придобивки за качествени грижи - *Даниела Аризанова*

12

Деца и младежи с увреждания ще бъдат настанени...

- *Пеньо Пенев*

13

БЧК предостави хуманитарна помощ... - *Гюнер Шукри*

13 - 14

Капачки за щастливи детски усмивки - *Камелия Петкова*

14

Справочник

За вашите права

15 - 26

Заети лица по Национална програма «Асистенти на хора

с увреждания» за 2014 година - *Министър Хасан Адемов отговаря...*

27

За вашето здраве

Отпадат протоколите... *НЗОК*

30

Нови технологии и системи в протезите

на Отобок България - *Илка Димитрова*

31 - 33

Литературен клуб

Представяме Сергей Пенев със стихосбирката «Единак»

34 - 36

Стихове от Елда Живкова и Ангел Николов

37

Моите любимци - *Ани Събева*

38

Кръстословица - *Иван Манчев*

39

40

ИМАМ ДУМАТА

**СМИЛЯНА ЗАПРЯНОВА -
председател на РО на СИБ -
Пловдив и координатор
за региона, член на УС на СИБ**

**КУРАЖ: Кога е какво беше
началото за теб?**

Членувам в СИБ от 1992 година - от учредяването на регионалната организация в Пловдив. Присъствала съм на конференцията като делегат от дружеството на ТПК "Марица", на което бях председател. Тогава бях избрана и в УС на РО на СИБ. През август 1994 г. започнах работа в СИБ като координатор и най-силният ми спомен от онова време бе първото ми участие в най-висшия форум на СИБ - III-ия конгрес, който се проведе на 24-25 юни 1995 г. - мисля, че беше в НДК... Дебатите продължиха до късно през нощта, имаше дискусии по изнесения доклад (За разлика от сегашните Общи събрания!), имаше много емоции при промяната на отделни членове, точки и разпоредби от Устава. Едно от моите предло-

СИБ ИНИЦИИРА И ОСЪЩЕСТВИ МНОГО ХУБАВИ ИДЕИ - ЗАТОВА ТРЯБВА ДА ГО ИМА!

жения тогава бе да се разреши да имаме в състава на организациите 15% членове без ТЕЛК, които да са наши сътрудници или хора, приемащи нашите идеи. Останах очарована от дебатите, които продължиха около час върху това мое предложение - имаше и положителни и отрицателни мнения. В крайна сметка години наред ние имаме доброволци, които са част от организацията ни и ни помагат. Нали и това е целта ни - след като ние искаме да ни интегрират в обществото, да интегрираме и здрави хора в нашите организации. Така ще навлязат в проблемите ни и по-лесно ще прокарваме идеите си в защита на хората с увреждания. Има полза от тази стъпка и практиката го доказва - например с помощта на такива наши членове на преференциални цени през миналата година на два етапа бе извършен ремонт на регионалния ни център. Претърсен бе покривът, обнови се фасадата, промени се обликът на залата за мероприятия...

Продължава на стр. 28

Благодарността е най-добрият лек

САМОКОВ

Виолета КИНОВА

Няма календарен месец, като януари. Той е най-богат на народни празници, обичаи и традиции. Не е случайно! В дългите судени зимни нощи народът ни е откривал лечебната сила на огъня, на домашното огнище – най-топлият кът във всеки дом. Там се пеели песните, разказвали се приказки и предания. Така е и до днес.

Клубът на инвалидите в Самоков с ръководител г-н Боньо Тодоров и тази година, по традиция, организира един чудесен, бих казала интимен празник в чест на нашите именаци: Васил, Веско, Василка, Йорданка, Данчето и още много и така почетохме скъпите ни светии, които народът ни почита от векове: Васильовден, Ивановден, Йордановден. Навръх Антоновден именациите поканиха на скромна трапеза членовете на своето клубно семейство, озарени от любов и благодарност към светиите, които нашият народ тачи и пази памет за тях. Бяха дошли почти всички членове на „семейството“, забравили зимните болетки и кахъри, готови за благодарност към празника, който ги събра и който лекува най-добре тревогите за утрешния ден.

Екнаха песните - всепобеждащата сила, пред която годините отстъпват. Радост озаряваше лицата на всички, защото тук нямаше „гости“, всички бяха домакини на този скъп дом, побрал надеждите на хората за малко обич и светлина. Голямата наздравица беше за тях, именниците, но най-вече за клуба, който лекува души и сърца!

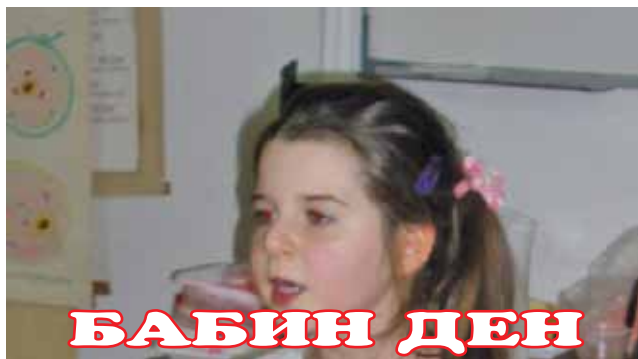

ДОЛНА БАНЯ

Любомир КУЗЕВ

В Долна баня началото на празничния ден дадоха членове от Сдружението на хората с увреждания "Венетица". С традиционния ритуал поливане на булката, младоженеца и свекървата - Йорданка Кьосева, Йорданка Клисурова и Димка Янинска - гостуваха на докторите от поликлиниката и ги поздравиха с празника, дарявайки им по една кърпа и сапун, както повелява обичаят.

Празничното настроение се пренесе в заседателната зала на общината, където бе официалното честване на Деня на родилната помощ - 62 са новородените през миналата 2013 година деца в Долна баня, от които 33 са момичетата, а 29 момчетата. Така както дадоха началото

на празничния ден, така го и завършиха

- събраха се на трапеза в своя клуб. Почетени бяха медицинските сестри Добринка Кантарджиева и Мария Спиридонова, членувачи в сдружението, отбелязан бе и рождения ден на Лиляна Янкулова. Изказана бе благодарност за възможността да се отбележи този ден както на общината, така и на здравния медиатор Стоянка Стоименова и на модератора от Центъра за развитие на общността Светла Карагьозова. ■

Желязка ДИМИТРОВА

НАКРАТКО

На 15 януари 2014 година организацията на СИБ „Елпида“ в Поморие отпразнува юбилей на Славейка Димитрова - 75 години – член на организацията с пожелания за много блясък в очите, топлина в сърцето и усмивки по лицето! Групата за стари градски песни „Елпида“ към организацията поздрави юбилярката с песни и ѝ вдъхна кураж и вяра в доброто. ■

СОФИЯ

Рени АРСЕНОВА

ЗА НАШАТА РОЗА

21 януари – ден, в който всеки роден отдава почит на жената, поела го за пръв път в ръцете си с нежно пляскане по дупето за първата глътка въздух. Жената, посрещнала безброй деца с първата благословия – да раснат здрави, умни и добри. В този ден ние, хората от столичното дружество „Връбница 1“, празнувахме с много радост и гордост, защото сред нас е акушерката Роза Симеонова, която за своите 43 години трудов стаж също така е посрещнала и благословила хиляди деца. И сега тя с трепет се връща към спомените си, в които има стотици обаждания поздравления от семейства у нас и в чужбина, отличия за добре свършена работа и признания от колеги. Беше щастлива, че е зачетена и от хората в дружеството и от сърце почерпи всички. И, разбира се, прие с благодарност красивия букет и пожеланията за здраве и дълъг живот. Имаше специална сценка, дори и стихотворение, посветено на Роза. ■

и

много

ОТНОВО ЗАЕДНО

Жените от едноимените дружества на СИБ и на читалището в район Красно село - „Бели брези“- и на БЧК, стиснали в ръка нещо омесено и запечено – символ на оная питка, която майките поднасят в дар на бабата, помогнала на чедото им да се появи на бял свят - изпълниха, отрано салона на VI ТЦ – бл. 3. Заедно с тях се бяха престрашили да пристигнат и неголям брой бащи и дядовци.

Зазвуча песен – българска, за нелеката женска участ, за нейната исконна роля на майка, създателка на живот. Заредиха се слова, с които да прославим обичая, да си припомним неговата значимост, неговите корени, да пазим българските традиции. Рецитираха се стихове, които наши известни поети са посветили на този ден. Особено аплодирано бе стихотворението “Когато се роди момче” ►

► на Сл. Хр. Караславов. Много усмивки предизвикаха и речитираните хумористични стихотворения на тази тема.

В салона присъстваше и бивша акушерка, която разказа забавни истории

рекет. Всеобщ смях заля залата, когато “бабата” прикади под полите на булките, за да раждат повече български деца.

На завършек, както му е обичаят, се нареди принесеното от жените на празничната софра. Заискря червено вино. Председателят на читалището г-жа

от своята практика. Поздрав към всички присъстващи поднесе със своето изпълнение малката чаровна Ванеса от ДВГ при читалището. Кулминацията на тържеството дойде с демонстриране на обичая бабуване

– поливането на бабата да си измие ръцете и даряването ѝ с кърпа, завличането ѝ /влечугане/ към реката, където да бъде изкъпана с бистра студена вода за пречистване, както и пръскането на присъстващите с китка със светена вода за здраве и бе-

Е. Зографова
п о з д р а в и
всички при-
състващи и им
пожела здраве,
мирна и спор-
на година.

(З. Е.)

ПЕРНИК

**Даниела
АРИЗАНОВА**

С прекрасна екскурзия приключи 2013-та за хората с увреждания от Перник. До държава, близо до нашата и доскоро смятана за по-изостанала... Албания. Оказа се, че предварителната нагласа няма нищо общо с действителността. Страната е бързо развиваща се, с чисти градове, ново строителство и много зеленина. Разбира се, най-важно от всичко беше духът на хората, решили да видят нещо ново и различно, да забравят ежедневието и да се повеселят. Заслуга за това е на зам. председателя на РО на СИБ - Перник Анита Тараланска. Всички успяха да видят красотите на курортния град Кавая и да се потопят в Йонийско море. Дурес, който е най-древният град в Албания и бивша нейна столица, с най-голямото пристанище в страната и разбира се - столицата Тирана и нейните забележителности: площадът Скандербег, часовниковата кула - символът на града и джамията. Още редица факти привлякоха вниманието, но не беше пропусната и веселата част на екскурзията. В нея се включиха почти всички - с на здравици, песни и танци от българския фолклор. В края на пътуването имаше нова изненада от страна на организатора - посещение

НЕСТАНДАРТНА ДЕСТИНАЦИЯ

на Охридското езеро. Уморени, но щастливи, със завързани нови приятелства и чувство на удовлетворение се върнаха хората с увреждания в родния си град. ■

**Село Градина е част
от община
Първомай, област
Пловдив - то е най-
голямото в общината**

ВЕЧЕ ИМАМЕ КЛУБ

В селото живеят около 2500 души. Училището е средишно и в него се обучават деца от 5 населени места. Голяма част от жителите на селото, обаче, са инвалидизирани и са членове на нашето дружество на СИБ. Ние редовно участваме в различни инициативи, организирани от Регионалната организация в Пловдив. Но имаме голяма потребност и от собствен клуб, който да бъде офис на ръководството и място за срещи на всички наши членове. Затова поехме инициативата да създадем такъв клуб. Обърнахме се за помощ към кмета на община Първомай г-н Ангел Папазов и към кмета на селото ни г-н Бальо Балева, защото и двамата винаги са много отзивчиви към нашите проблеми и потребности, за което, разбира се, им благодарим от сърце. И за клуба ни помогнаха, а ние се включихме лично с труда

си и сега в центъра на селото вече имаме клуб на инвалидите и всичките 220 негови членове са добре дошли!

**Председател на
дружеството:
Танка АТАНАСОВА**

«Промяната в живота на децата от институциите може да стане само чрез обединяване на усилията на държавните и местни власти и неправителствените организации. Само по този начин центровете, които откриваме днес, ще се превърнат в дом за нуждаещите се момичета и момчета, в които те ще получат внимание и грижи.»

С обединени усилия

Това заяви председателят на Държавната агенция за закрила на детето Ева Жечева по време на откриването на Центъра за настаняване от семеен тип в кв. Трендафила, град Габрово. В церемонията взеха участие заместник-министърът на

труда и социалната политика Лазар Лазаров и кметът Таня Христова. Двете открити днес сгради са изградени в изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“. Финансирането в размер на 1 503 569 лв. е осигурено от Оперативна програма „Регионално развитие“. В тях ще бъдат настанени 24 деца с увреждания от целевата група на проект „Детство за всички“, управляван от ДАЗД, финансиран от ОП „Развитие на човешките ресурси“, схема BG161PO001/1.1-12/ 2011 „Подкрепа за деинституционализация на социални институции, предлагащи услуги за деца в риск“.

Проектът има за цел да подготви цялостния процес на извеждане на децата с увреждания от институциите, като определи най-доброто за тях място за живеене, съобразено с индивидуалните нужди на всяко от тях, както и да обучи персонала на новите услуги.

В дворните пространства на къщите са изградени общо пет детски площадки със съоръжения, кътове за отдих и игри на открито. ■

Една хубава равностетка

Столичното дружество „Кураж“ в район Люлин съществува повече от 20 години и ръководството винаги се е старало да разнообразява трудния живот на хората, членуващи в него. А 2014-та можем да я наречем „юбиларна“ – имаме осем души, навършващи кръгли годишнини, кръгли и достолепни. Първа поведе «хорото» Севдалина Видолова – на 90 години, Райна Мирчева, Антония Овчарова и Евдокия Добрева я следват с 80-те си години, Венета Русинова и Янка Ковачева – на по 70, Първолета Средкова е на младежките 60 и последна за годината е Величка Шопова – само на 50 години. Със сигурност ще имаме и още юбилари...

Но това е само едно от нещата, които ни вълнуват. Ние искаме всички хора да живеят по-добре, затова реагираме, когато има проблем, засягащ обществото. Ето, например, изпратихме писма с подписите на 160 души наши членове и други граждани до кмета на Люлин за по-удобен транспорт, ходили сме там два пъти, но уви... За същото писахме и до кмета на София и до всички транспортни фирми с искане за по-удобен транспорт за живеещите в Люлин – от тях получихме отговори... Надяваме се, че нашата гражданска позиция ще се проявява и в бъдеще.

Но ние се стараем и да създаваме приятни изживявания за

нашите членове и това става на екскурзиите, които организираме. Ходили сме в Гърция, видяхме градовете Кавала, Серес и Драма, видяхме и Кукуш, родното място на Христо Смирненски, ходихме и до водопада Костенец, и до новооткритата историческа крепост в с. Белчин баня. Минахме и през Самоков, отбихме се на язовир Искър. Направихме пътешествие през Трънския край и Ждрелото към Сърбия – целта ни беше Власинско блато. На път за там минахме покрай с. Студен извор – родното място на откривателя на бактерията „лакто бацилус булгарикус“ д-р Стамен Григоров. На Власинското блато бяхме посрещнати от любезни домакини, имаше хубава музика и хубава храна, наслаждавахме се на есенното слънце и езерото и доброто настроение не ни напусна.

Направихме си и специален празник преди Нова година – Цветанка Младенова помогна да се осигури музика и акордеонът на Сашка ни весели дълго, увлече и нашите хора да запеят. Пожелахме щастлива Нова година и на нашия гост Стоян Манолов, организационен секретар на СИБ и на всички наши приятели. И отново ще се трудим, за да имаме интересен съюзен живот и хубави преживявания. ■

**Евдокия ДОБРЕВА –
председател на дружество
„Кураж“**

Даниела АРИЗАНОВА

ТРЪН

ИЗГРАЖДАН ЦЕНТЪР ЗА СТАРИ ХОРА

Общината е изготвила проект за разкриване на център за настаняване от семеен тип за стари хора, съобщава заместник-кметът Цветислава Цветкова. Предвижда се центърът да се помещава на втория етаж на бившия Дом за деца, който да бъде реконструиран. Проектът е внесен за финансиране в Министерството на труда и социалната политика по програмата „Красива България“.

През ноември миналата година приключи първият етап от преустройството на сградата. На първия етаж е обособен център за настаняване от семеен тип на възрастни хора с физически увреждания. Предвиждаме бъдещият център за настаняване на стари хора да бъде с капацитет от седем до 15 души, обясни Цветкова. По думите ѝ при тази услуга „входът е по-отворен“, защото не се налага хората да бъдат освидетелствани от ТЕЛК. Нуждаещите се ще бъдат настанени по двама, ще има трапезария и дневна, административни помещения. Ще бъде обособена зала за рехабилитация. Проектът е на стойност 178 500 лв. (с ДДС). Двайсет процента се съфинансират от общината. Подадени са 30 молби в дирекцията „Социално подпомагане“ за настаняване в бъдещия център. ■

ПЕРНИК

ДВЕ СОЦИАЛНИ ПРИДОБИВКИ ЗА КАЧЕСТВЕНИ ГРИЖИ

За 20 деца и младежи с увреждания, отглеждани досега в институции, се осигури нов дом в Перник. Осем от тях – младежи между 25-30 години - ще живеят в Център за настаняване от семеен тип, а останалите деца – в защитено жилище в кв. Изток. Вечелентата е прерязана на двестеновисоциални придобивки, които бяха изградени по проект „Дом и бъдеще за децата в риск в община Перник“. Около 1 074 000 лв. е безвъзмездното финансиране по проекта, чиито първи етап приключи с построяването на двете сгради и тяхното оборудване, с назначаването на персонала, който ще работи там. Разплатени са всички средства, като са икономисани около 96 хил. лв., а обектите са построени с един месец по-рано от предвиденото. Скоро ще стартира и вторият етап на проекта по настаняването на децата, които идват от различни домове. Някои от тях са със сериозни увреждания и изискват качествени грижи, поясниха от дирекция „Социално подпомагане“. В центъра и защитеното жилище ще работят детегледачки, медицински сестри, социални работници, педагози, трудотерапевти, които бяха назначени на работа след конкурс. ■

Деца и младежи с увреждания ще бъдат настанени в нов дом в Силистра

Пеню ПЕНЕВ

Четиринайсет деца и младежи с увреждания ще бъдат настанени в център от семеен тип в Силистра, чиято сграда вече е готова. Построена е по проект „Дом за деца в риск - Силистра“ по ОП „Регионално развитие“. Те ще бъдат

изведени от домове за медико-социални грижи за деца и домове за деца с умствена изостаналост. Социалната услуга е по проект на Силистренската община, финансиран от ОП „Развитие на човешките ресурси“ - схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Да не изоставяме нито едно дете“. Проектът е с продължителност 13 месеца, а сумата на безвъзмездната финансова помощ е в размер на 172 874 лева. След приключване на проекта центърът ще продължи да работи като делегирана държавна дейност. В него по трудов договор са наети 13 служители. Очаква се през март центърът да заработи с пълен капацитет. ■

БЧК ПРЕДОСТАВИ ХУМАНИТАРНА ПОМОЩ НА СОЦИАЛНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ В АРДИНО

Областният съвет на Българския червен кръст предостави хуманитарна помощ на трите социални дейности в община Ардино – на Защитеното жилище за хора с увреждания, на Дневния център за възрастни хора с увреждания и на обществената трапезария, включваща хранителни продукти от Интервенционните запаси на Европейската общност. Помощите са от остатъчните количества

Гюнер ШЮКРИ

на индивидуалните бенефициенти и включват ориз, захар, олио, боб, леща, картофено

► БЧК ПРЕДОСТАВИ ...

пюре, мед, вафли, конфитюр.

Кметът на община Ардино Ресми Мурад изрази благодарност към хуманитарния жест на ОС на БЧК. Той заяви, че това е една навременна подкрепа за социалните дейности и изрази надежда сътрудничеството да продължи и за в бъдеще. Директорът на БЧК в Кърджали Жана Чакърва-Шукерска каза,

че нераздадените хранителни продукти на Европейския съюз след двата транша се предоставят по утвърден списък. „Радвам се, че помощта, предоставена от БЧК, ще облекчи донякъде бюджета на социалните заведения и ще им помогне да изкарат зимата“, заяви тя и уточни още, че акцията на организацията преминава под знака на 100-годишнината на БЧК в Източните Родопи. ■

КАПАЧКИ ЗА ЩАСТАЛИВИ ДЕТСКИ УСМИВКИ

Камелия ПЕТКОВА

Здравейте приятели на списание Кураж! Пиша ви за да изкажа благодарност на нашите членове и симпатизанти за подкрепата и съдействието в нашето начинание. А какво е то?

От около два месеца организацията на СИБ в Мездра реши да се включи в инициативата на Bulgaria car project, чрез която се събират пластмасови капачки от бутилки и с парите от предаването им за рециклиране се подпомагат деца с тежки увреждания. За тях се закупуват необходими пособия и апаратури за рехабилитация. Ние се нагърбихме с нелеката задача да молим и нашите близки и познати да събират капачки, както и да станем сборен пункт за цялата ни община. Защото сме съпричастни към деца в беда и да покажем на хората и на себе си, че и ние, инвалидите, сме полезни на обществото! ■

ЗА ВАШИТЕ ПРАВА

ТРУДОВА РЕАЛИЗАЦИЯ И РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

1. Трудоустрояването е право на всеки работник или служител, който не е в състояние да изпълнява възложената му работа поради общо заболяване, трудова злополука и професионална болест, но може да бъде преместен на друга работа или да продължи същата работа при облекчени условия и адаптирано работно място, съобразно предписанието на здравните органи. Предписанието се извършва от лекуващия лекар или стоматолог за срок до 1 месец; от лекарска консултативна комисия (ЛКК) за срок до 6 месеца; а след изтичане на този срок – от териториалната експертна лекарска комисия (ТЕЛК) и Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК). ТЕЛК и НЕЛК трудоустрояват лица със загубена работоспособност 50 и над 50 на сто. В предписанието за трудоустрояване се вписва здравословното състояние на лицето, процента на загубена работоспособност; срок за трудоустрояване и препоръки за условията на работа.

След предписанието на здравните органи трудоустроеното лице е длъжно да не изпълнява работа, която е противопоказна за здравословното му състояние, а работодателят – да не го допуска до нея. При вписване на 100 % загубена работоспособност и противопоказания за всякакъв вид труд или за всякаква работа са налице предпоставки за прекратяване на трудовия договор по условията на чл. 325 т. 9 от Кодекса на труда. Допустимо е при 100 % неработоспособност ТЕЛК да се произнесе за трудоустрояване на друга работа без опасност за здравето или на същата работа при подходящи условия. При тежки дефинитивни състояния или при състояния, които не се влияят от условията на работа, в експертното решение се вписва "според квалификацията и възможностите".

Трудоустрояването може да бъде при обичайни и при специализирани условия на труд, каквито се създават в специализираните предприятия и звена за трудоустроени лица (СПТЛ) . В тях работната заплата се формира в процент изработена норма за здрави лица, плюс добавка от тази норма , според процента загубена работоспособност:

- над 90 % - от 40 до 60 процента от заплащането по норматив;
- от 70 до 90 процента загубена работоспособност – от 30 до 50 процента добавка;

- ▶ - от 50 до 70.99 процента загубена работоспособност добавката е до 30%. (Виж Кодекс на труда –чл. 314; Наредба за трудоустрояване ДВ. бр. 7/1987 г.;изм. и доп. ДВ. бр. 52/ 1988 г.;.... посл.изм. и доп. ДВ. бр.78/2005 г.)

2.Работници и служители със загубена работоспособност 50 и над 50 процента имат право на платен годишен отпуск в размер на не по-малко от 26 работни дни. (Виж чл. 319 от Кодекса на труда). Законодателят не определя този отпуск като удължен, а само като основен и към него се прибавят полагащите се допълнително дни за отпуск, предвидени по чл.156 т.1 и т. 2 от КТ., както и предвидените допълнително дни отпуск в колективния трудов договор по чл. 156А от КТ.

3.Закрила при уволнение от работа по чл. 333 от Кодекса на труда ползват лицата с намалена работоспособност 50 и над 50 на сто, както и лицата, страдащи от болестите, записани в Наредба № 5 на МЗ (Виж ДВ бр.33 от 1987 г.): исхемична болест на сърцето; активна форма на туберкулоза; онкологично заболяване; психично заболяване; захарна болест – диабет; професионално заболяване). Закрилата е предварителна и задължава работодателя преди подписване на заповедта по чл. 328, ал.1, т.2, т.3, т.5 и т.11; чл.330, ал. 2, т. 6 да вземе мнението на ТЕЛК и на съответното териториално поделение на Инспекцията по труда за всеки отделен случай.

4.За трудов стаж се признава времето след датата на инвалидизация, когато лицето с трайно увреждане е получавало инвалидна пенсия и не е работило до навършване на възраст за пенсия за осигурителен стаж и възраст, но само при изчисляване на инвалидната пенсия. В тези случаи признатият стаж се редуцира със следните коефициенти при съответната загубена работоспособност: от 50 до 70.99 на сто – 0.5; от 71 до 90 на сто – 0.7 и над 90 на сто – 0.9.

5.Обжалване на медицинската експертиза на работоспособността може да стане по една или повече констатации и препоръки в 14 дневен срок от получаване на решението на ТЕЛК пред НЕЛК, а на НЕЛК пред Административния съд в София по реда на Административно-процесуалния кодекс.

Преосвидетелстване на лицата с трайни увреждания може да стане по общия ред по всяко време, независимо от записания срок в експертното решение, при наличие на промяна в здравословното състояние на лицето.

6.Обезщетение за хората с увреждания при прекратяване на трудовото правоотношение поради болест се изплаща на работник или служител от работодателя в размер на brutното му трудово възнаграждение за срок от 2 месеца, ако има най-малко 5 години трудов стаж и не е получавал обезщетение на същото основание. Обезщетението се изплаща само ако трудовото правоотношение е прекратено на осно-

- ▶ вание чл. 325, т.9 и чл. 327, т. 1 от КТ. (Виж чл. 222, ал. 2 от КТ – ДВ. бр. 100 от 1992 г.).

СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ НА ХОРАТА С ТРАЙНИ УВРЕЖДАНЯ

Социалното осигуряване на хората с трайни увреждания е регламентирано с Кодекса за социално осигуряване (КСО) и се извършва по предвидените задължителни норми за всички български граждани.

1. Правото на хората с трайни увреждания да получават пенсия за инвалидност поради общо заболяване, трудова злополука и професионално заболяване е уредено в Раздел II, Глава VI на КСО. Това право имат хората със загубена, частично или напълно, работоспособност 50 % и над 50 %, навършили 16 годишна възраст. Правото се поражда се от датата на инвалидизация, а за родените или с придобита инвалидност до постъпване на работа – от датата на подаване на заявление за освидетелстване от ТЕЛК. Необходимо изискване е наличие на осигурителен стаж, както следва: до 20 годишна възраст – 1 година; до 25 години – 3 години стаж; над 25 години – 5 години. Инвалидите по рождение или с придобита инвалидност до постъпване на работа придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване при една година осигурителен стаж.

Не се отпуска пенсия за инвалидност поради общо заболяване на лица, на които е отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от КСО.

Пенсията за инвалидност на лица, навършили възрастта по чл. 68 от КСО или навършват възрастта в срока на инвалидност, записан в експертното решение, се отпуска пожизнено.

Разликата от датата на инвалидизация до навършване на съответната пенсионна възраст се признава за осигурителен стаж при изчисляване размера на пенсията, но признатият стаж се редуцира със следните коефициенти: за загубена работоспособност над 90% - 0.9; за загубена работоспособност от 71% до 90% - 0.7; за загубена работоспособност от 50% до 70.99% - 0.5.

Размерът на пенсиите поради общо заболяване се определят по формулата на пенсиите за осигурителен стаж и възраст, но не може да бъде по малък, както следва:

- за лица с намалена работоспособност над 90% - 115% от минималната пенсия за осигурителен стаж възраст (115% от 150=172.50 лв. до 30.06. 2014 г., а от 01.07. до 31.12. 2014 г.- 115% от 154.50=177.68 лв.;

- за лица с намалена работоспособност от 71% до 90% - 105 % от минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст (105% от 150=157.50 лв. до 30.06. т. г.; а от 01.07. до 31.12. т.г. 105% от 154.50=162.22 лв.);

- за лица с намалена работоспособност от 50% до 70.99% - 85% от ми-

▶

► минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст (85% от 150=127.50 лв. до 30.06., а от 01.07. до 31.12. 85% от 154.50 = 131.33 лв.).

II. Пенсията за инвалидност поради трудова злополука при записана причинна връзка в експертното решение, като не може да бъде по-малка от:

- 125% от минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст за лица с трайно намалена работоспособност над 90% ($1.25 \times 150 = 187.50$ лв. до 30.06. т.г. и $1.25 \times 154.50 = 193.13$ лв. за II-то шестмесечие на 2014 г.;
- 115% от минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст за лица с трайно намалена работоспособност от 71% до 90% ($1.15 \times 150 = 172.50$ лв. до 30.06. т.г. и $1.15 \times 154.50 = 177.68$ лв. за II-то полугодие на 2014 г.;
- 85% от минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст за лица с трайно намалена работоспособност от 50% до 70.99% ($0.85 \times 150 = 127.50$ лв. за I-то полугодие на 2014 г. и $0.85 \times 154.50 = 131.33$ лв. за II-то шестмесечие на т.г.).

III. Социална пенсия за инвалидност се отпуска на лица, навършили 16 годишна възраст, нямат изискуемия осигурителен стаж и имат загубена работоспособност 71% и повече от 71%. Размерите ѝ се определят в проценти от социалната пенсия за старост, както следва:

- за лица със загубена работоспособност (вид и степен на увреждане) от 71% до 90% ($1.10 \times 110.00 = 121.00$ лв.);
- за лица със загубена работоспособност (вид и степен на увреждане) над 90 % ($1.20 \times 110.00 = 132.00$ лв.) ;
- 25% от социалната пенсия за съответния процент загубена работоспособност над 70% получават хората с увреждания, които имат друг вид лична пенсия.
- лицата със загубена работоспособност над 90 %, които постоянно се нуждаят от чужда помощ, получават към пенсията, която получават, добавка за чужда помощ в размер 75% от социалната пенсия за старост, т.е. 75% от 110 лв. = 82.50 лв.

IV. Право на пенсия за гражданска инвалидност имат лицата, които са изгубили работоспособността или са пострадали при изпълнение на гражданския дълг или случайно са пострадали от органите на властта при изпълнение на служебни задачи на тези органи. Пенсията за гражданска инвалидност се определя с коефициент към социалната пенсия за старост, съобразно степента на увреденост на лицето:

- при загубена работоспособност 90% - $1.25 \times 110 = 137.50$ лв.;
- при загубена работоспособност от 71% до 90% - $1.15 \times 110 = 126.50$ лв.;
- за намалена работоспособност от 50% до 70.99% - $1.00 \times 110 = 110$ лв.

Не могат да се получават едновременно лична или наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване с наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване; с лична или наследствена пенсия за осигурителен стаж и възраст с пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Когато лицето има право на една лична пенсия за инвалидност за различни страдания, се определя най-голямата по размер. При право на повече от една пенсия се получава по избор една от пенсиите в пълен размер и 50 на сто от останалите.

ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

В Закона за здравното осигуряване (ЗЗО) родителите, осиновителите или съпрузите, които полагат грижи за инвалиди със загубена работоспособност над 90 на сто, нуждаещи се постоянно от чужда помощ се осигуряват за сметка на републиканския бюджет. (чл. 40, ал. 3, т. 9)

ПОТРЕБИТЕЛСКАТА ТАКСА ПРИ ПОСЕЩЕНИЕ НА ЛЕКАР

Съгласно чл. 37, ал. 4 от ЗЗО потребителска такса за оказана извънболнична и болнична медицинска и дентална помощ не заплащат: лица със заболявания, определени по списък към НРД, както и малолетни, непълнолетни и неработещи членове на семейството; пострадали при или по повод отбраната на страната, ветерани от войните, военноинвалиди; задържани под стража лица, задържани на основание чл. 63 от Закона за МВР, задържани на основание чл. 125, ал. 1 от Закона за Държавна агенция "Национална сигурност или лишени от свобода; социално слаби, получаващи помощи по ППЗСП; лица, настанени в домове по чл. 36, ал. 3, т. 1 от същия правилник; медицински специалисти.

От 07.01.2014 г. лицата, които са упражнили правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст, ще заплащат за всяко посещение при общопрактикуващия лекар, при лекаря специалист и при лекаря по дентална медицина потребителска такса от един 1 лв., освен ако не са освободени от нея по чл. 37, ал. 4 от /ЗЗО/.

МЕСЕЧНА ДОБАВКА ЗА СОЦИАЛНА ИНТЕГРАЦИЯ И ЦЕЛЕВИ ПОМОЩИ

ЗАКОН ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

В сила от 01.01.2005 г. обн. ДВ. бр.81 от 17 септември 2004г.,
изм. ДВ. бр.68 от 2 август 2013г.

СОЦИАЛНА ОЦЕНКА

Съгласно разпоредбите на чл. 11 от Правилника за прилагане на закона за интеграция на хората с увреждания (ППЗИХУ), молба-декларацията за извършване на социална оценка на лице с увреждане се подава в Дирекция „Социално подпомагане“ /ДСП/ по постоянен адрес

- ▶ на лицето с увреждане от лицето с увреждане; родител (осиновител); настойник или попечител; семейство на роднини или близки или приемно семейство по чл. 26 от Закона за закрила на детето; упълномощено лице. В срок 30 дни от подаването на молба-декларацията, социален работник от ДСП извършва посещение на адреса на лицето с увреждане за извършване на социална оценка, с цел установяване на обстоятелства от социален, семеен, битов и здравен характер, свързани с възможността за интеграция на лицето и изготвя социален доклад. По молба-декларацията до края на месеца, следващ нейното подаване, Консултативната комисия изготвя социална оценка. Комисията може да направи предложение до Директора на ДСП за отпускане на месечна добавка за социална интеграция по чл. 42, ал. 2 от ЗИХУ според вида и степента на увреждането и индивидуалните потребности за интеграция на лицето с увреждане. Социалната оценка се връчва на лицата в 7-дневен срок от издаването ѝ.

МЕСЕЧНА ДОБАВКА ЗА СОЦИАЛНА ИНТЕГРАЦИЯ

Размерът на месечната добавка се определя като процент от гарантирания минимален доход /ГМД/, определен от Министерски съвет на основание чл. 12, ал. 3 от Закона за социално подпомагане. Към настоящия момент гарантираният минимален доход е в размер на 65 лв. При промяна в размера на ГМД се променя и размера на месечната добавка за социална интеграция.

Месечната добавка за социална интеграция е диференцирана и представлява сбор от парични средства, допълващи собствените доходи и предназначени за покриване на допълнителни разходи за транспортни услуги /15% от 65 лв. = 9.75 лв./, информационни и телекомуникационни услуги /20% от 65 лв. = 13 лв./, обучение /20% от 65 лв. = 13 лв./, балнеолечение и рехабилитационни услуги /до трикратния размер на ГМД = до 195 лв./, ползва се и от придружителя на лицето, когато в ЕР на ТЕЛК, НЕЛК има определена чужда помощ, диетично хранене и лекарствени продукти /15% от 65 лв. = 9.75 лв./ и достъпна информация /15% от 65 лв. = 9.75 лв./.

Лицата с определени от 50 до 70 на сто трайно намалена работоспособност (ТНР) или вид и степен на увреждане имат право на добавка за: транспортни услуги (когато са със затруднения в придвижването и имат трайно оформен дефицит на стоежа, придвижването и издръжливостта); обучение и наем за общинско жилище.

Лицата с определени от 71 до 90 на сто ТНР или вид и степен на увреждане имат право на добавка за: транспортни услуги; обучение; достъпна информация; диетично хранене и лекарствени продукти и наем за общинско жилище.

Лицата с определени над 90 на сто ТНР или вид и степен на увреждане имат право на добавка за: транспортни услуги; обучение, балнео-

- лечение и рехабилитационни услуги; достъпна информация; диетично хранене и лекарствени продукти и наем за общинско жилище.

Лицата с определени над 90 на сто ТНР или вид и степен на увреждане, с чужда помощ имат право на добавка за: транспортни услуги; информационни и телекомуникационни услуги; обучение; балнеолечение и рехабилитационни услуги; достъпна информация; диетично хранене и лекарствени продукти и наем за общинско жилище.

Децата до 16-годишна възраст с вид и степен на увреждане имат право на добавка за: транспортни услуги; обучение; балнеолечение и рехабилитационни услуги; достъпна информация; диетично хранене и лекарствени продукти.

Децата с определени 71 и над 71 на сто вид и степен на увреждане имат право на: горепосочените добавки и добавка за информационни и телекомуникационни услуги.

Добавката за обучение се предоставя се на деца с вид и степен на увреждане и на лица с ТНР, които имат потребност от придобиване на допълнителни знания и умения чрез различни форми на обучение извън заложените в системата на общообразователната подготовка. Тя се изплаща след представяне на документ, удостоверяващ продължителността на обучението.

- **Добавка за балнеолечение или рехабилитационни услуги** се изплаща веднъж в годината на лица с трайни увреждания с над 90 трайно намалена работоспособност; деца с определен вид и степен на увреждане и военноинвалиди. Право на такава добавка имат и придружителите на лицата с определена чужда помощ, когато придружават правоимащия при същите условия и размер. Тази добавка се ползва, ако не се получава на друго законово основание. Тя се изплаща след предоставяне на разходооправдателен документ за извършено балнеолечение или рехабилитационни услуги в едномесечен срок от крайната дата на ползването им. Същата е в размер до 195 лв, но не повече от действително направения разход, съгласно предоставените документи за извършено балнеолечение и рехабилитационни услуги.

- **Месечна добавка за диетично хранене и лекарствени средства** се предоставя на лица с 71 и над 71 на сто ТНР и на деца с вид и степен на увреждане, които имат издадена "рецептурна книжка на хронично болния" и НЗОК частично заплаща цената на лекарствения продукт или е необходимо диетично хранене. Лицата трябва да представят в дирекция "Социално подпомагане" медицинско удостоверение от общопрактикуващ лекар.

- **Месечна добавка за достъпна информация** се предоставя на лицата с трайни слухови и/или зрителни увреждания, довели до намалена работоспособност 71 и над 71 на сто и деца с определен вид и степен на увреждане. Тази добавка се дава на лицата, които ползват специал-

►

► ни средства за глухи и слепи – телефони, компютри с брайлова азбука, усилватели и др.

- **Месечна добавка за задоволяване на основни жизнени потребности** – наем за общинско жилище, се предоставя на самотни лица с трайни увреждания с намалена работоспособност, ако настанителната заповед е на тяхно име. Добавката се изплаща след предоставяне на разходооправдателен документ и е в размер на нормативно определени наем по реда на Закона за общинската собственост.

Съгласно чл. 44. от ЗИХУ, хората с трайни увреждания съобразно своите потребности имат право на целеви помощи за: 1. покупка и/или приспособяване на лично моторно превозно средство; 2. внос на лично моторно превозно средство; 3. преустройство на жилище; 4. придружители на лица с увредено зрение, лица със затруднения в придвижването, лица с интелектуални затруднения и лица с психически разстройства, интерпретатори-придружители на лица със слепо-глухота и преводачи на лица с увреден слух.

Хората с увреждания съобразно своите потребности имат право на целеви помощи за изработване, покупка и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и/или медицински изделия, посочени в списъци, с изключение на медицинските изделия, които се заплащат напълно или частично от Националната здравноосигурителна каса.

ПРАВИЛНИК ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЗАКОНА ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

В сила от 01.01.2005 г. ,приет с ПМС № 343 от 17.12.2004 г.

Обн. ДВ. бр.115 от 30 декември 2004г.,

изм. и доп. ДВ. бр.70 от 9 август 2013г.

ЦЕЛЕВА ПОМОЩ ЗА ПОКУПКА И РЕМОНТ НА МЕДИЦИНСКИ ИЗДЕЛИЯ И/ИЛИ ПОМОЩНИ СРЕДСТВА

Чл. 42. (1) Целева помощ за покупка и ремонт на медицински изделия и/или помощни средства, приспособления или съоръжения се отпуска въз основа на заявление-декларация съгласно приложение № 8, подадена до дирекция "Социално подпомагане" по постоянния му адрес от:

1. лицето с увреждане, от негов законен представител или от упълномощено от него лице;

2. законните представители или семействата на роднини или близки или приемни семейства, при които са настанени деца по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето - за лицата под 18-годишна възраст;

3. директорите на специализираните институции, в които са настанени деца с увреждания.

(2) Директорът на дирекция "СП" или упълномощено от него длъжностно ►

► лице в срок 10 дни след подаване на заявление-декларация издава заповед, с която отпуска или отказва помощта по ал. 1.

(3) Заповедта за отпускане или за отказ се съобщава писмено на лицето, подало молба-декларацията, в 7-дневен срок от издаването ѝ. В случаите, когато помощта е отпускната, заедно със заповедта се предоставя и екземпляр на приемо-предавателния протокол по образец съгласно приложение № 14 към чл. 43а, ал. 3.

(4) Заповедта за отказ за отпускане на помощта по ал. 1 задължително се мотивира.

(5) Заповедта по ал. 2 се обжалва пред директора на регионалната дирекция за социално подпомагане по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) Целевата помощ за покупка и ремонт на медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения се изплаща най-късно до края на месеца, следващ месеца на съобщаване на заповедта по ал. 3.

(8) Заповедите за отпускане на целеви помощи за медицински изделия по т. 1 - 4, 6 и 7 от приложение № 7 към чл. 40, ал. 1 след изтичане на експлоатационния срок се издават въз основа на първоначалните медицински документи, удостоверяващи нуждата от тях.

Чл. 43.(1) Целевите помощи за предоставяне на медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения или за ремонта за тях се изплащат на правоимащите лица по касов или безкасов път от Агенцията за социално подпомагане.

(2) Лицата с увреждания имат право на целева помощ в размер до лимитите по чл. 40, ал. 2.

► (3) Лицата, които са купили медицински изделия и/или помощни средства, приспособления и съоръжения във връзка с прекарано заболяване или претърпяна злополука в чужбина, както и лицата, получили от Министерството на здравеопазването разрешение за лечение в чужбина, имат право на парична компенсация в размера на лимитите по чл. 40, ал. 2.

(4) Паричната компенсация по ал. 3 се предоставя срещу платежен документ за закупеното медицинско изделие и/или помощно средство, приспособление и съоръжение, придружен с легализиран превод на български език.

Чл. 43а. (1) Лицето с увреждане, негов законен представител или упълномощено от него лице заплаща медицинските изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения, за които е отпускната целевата помощ, или за ремонта за тях на избран от тях търговец, вписан в регистъра по чл. 35, ал. 1 от Закона за интеграция на хората с увреждания.

(2) При предоставяне или ремонт на медицинското изделие, помощно средство, приспособление и съоръжение търговецът издава фактура съгласно Закона за счетоводството и Закона за данък върху добавената стойност. ►

- (3) Към фактурата по ал. 2 на правоимащите лица се предоставя фискална касова бележка (при плащане в брой), гаранционна карта за медицинското изделие, помощно средство, приспособление и съоръжение и приемо-предавателен протокол по образец съгласно приложение № 14.

(4) В срок до 30 дни от получаване на помощта правоимащото лице, негов законен представител или упълномощено от него лице представя в съответната дирекция "Социално подпомагане" оригиналната фактура и касова бележка/платежен документ за справка и прилага копие от двата документа заедно с приемо-предавателния протокол за получаване на изделието.

(5) При закупуване или ремонт на медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения, изработени по индивидуална поръчка, отчитането по реда на ал. 4 се извършва в срок 90 дни от получаване на целевата помощ.

(6) При закупуване или извършване на ремонт на медицинското изделие, помощно средство, приспособление и съоръжение в размер под лимитите по чл. 40, ал. 2 правоимащото лице възстановява разликата до отпуснатата целева помощ.

ЦЕЛЕВА ПОМОЩ ЗА ПОКУПКА И/ИЛИ ПРИСПОСОБЯВАНЕ НА ЛИЧНО МОТОРНО ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО

Чл. 48. (1) Хората с трайни увреждания, чието придвижване е затруднено, имат право на целева помощ за покупка и/или приспособяване на лично моторно превозно средство в размер 1200 лв., ако средномесечният доход на член от семейството за последните 12 месеца е равен или по-нисък от трикратния размер на ГМД

(2) Хората с трайни увреждания получават целевата помощ по ал. 1, ако отговарят и на следните допълнителни условия:

1. да имат определена от ТЕЛК/НЕЛК над 90 на сто ТНР или вид и степен на увреждане; 2. да са работещи или учащи се; 3. да не са ползвали финансови облекчения за внос на лично моторно превозно средство.

(3) Целевата помощ се отпуска въз основа на заявление-декларация съгласно приложение № 10, подадено от правоимащото лице до дирекция "Социално подпомагане" по постоянен адрес, а за лицата под 18-годишна възраст - от техните законни представители или семействата на роднини или близки или приемни семейства, при които са настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето.

(4) Към заявление-декларацията по ал. 3 се прилагат следните документи: 1. копие от свидетелство за регистрация на личното моторно превозно средство или фактура за извършено приспособяване; 2. копие от експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК; 3. документи, удостоверяващи brutните доходи на семейството; 4. лична карта (за справка).

►

► (5) При необходимост дирекция "СП" може да изисква и други документи.

(6) Директорът на дирекция "СП" или упълномощено от него длъжностно лице в срок 10 дни след подаване на заявление-декларацията издава заповед, с която отпуска или отказва помощта по ал. 1.

(7) Заповедта за отпускане или за отказ се съобщава писмено на лицето, подало молбата, в 7-дневен срок от издаването ѝ.

(8) Заповедта за отказ за отпускане на помощта по ал. 1 задължително се мотивира.

(9) Заповедта по ал. 8 се обжалва пред директора на регионалната дирекция за социално подпомагане по реда на Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

(10) Помощта по ал. 1 може да се ползва повторно след изтичането на 5-годишен срок от предишното ѝ получаване.

ЦЕЛЕВА ПОМОЩ ЗА ПРЕУСТРОЙСТВО НА ЖИЛИЩЕ

Чл. 50. (1) Хората с трайни увреждания с над 90 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане и децата с определени вид и степен на увреждане, които се придвижват с инвалидна количка, имат право на еднократна целева помощ в размер до 600 лв. за преустройство на жилище, ако средномесечният доход на член от семейството за последните 12 месеца е равен или по-нисък от двукратния размер на гарантирания минимален доход.

(2)) За получаване на целевата помощ по ал. 1 се подава заявление-декларация съгласно приложение № 10, към която се прилагат следните документи: 1. фактура за стойността на ремонта по видове разходи и фискален бон; 2. документ, съдържащ данни за доход на член от семейството през последните 12 месеца; 3. копие от експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК; 4. лична карта (за справка).

(3) Социален работник от дирекция "СП" извършва оглед и удостоверява със социална анкета, че преустройството е извършено с цел осигуряване свободно придвижване на човека с увреждане.

(4) Целевата помощ по ал. 1 се отпуска по предложение на социалния работник.

(5) Директорът на дирекция "СП" или упълномощено от него длъжностно лице в срок 20 дни след подаване на заявление-декларацията издава заповед, с която отпуска или отказва помощта по ал. 1.

(6) Заповедта за отпускане или за отказ се съобщава писмено на лицето, подало заявлението, в 7-дневен срок от издаването ѝ.

(7) Заповедта за отказ за отпускане на помощта по ал. 1 задължително се мотивира.

(8) Заповедта по ал. 7 се обжалва пред директора на регионалната дирекция за социално подпомагане по реда на АПК. ►

► ЦЕЛЕВА ПОМОЩ ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ЖЕСТОМИМИЧНИ УСЛУГИ

Чл. 51. (1) Лицата с увреден слух и с над 50 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане имат право на целева помощ за ползване на жестомимични услуги до 10 часа годишно до 8 лв. на час при ползване услугите на държавна и/или общински администрации, здравни, образователни и културни институции.

ЦЕЛЕВА ПОМОЩ ЗА ПРИДРУЖИТЕЛ

Чл. 52. (1) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2010 г.) Лицата с увредено зрение и с над 90 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, които се нуждаят от чужда помощ, ползват целева помощ за придружител до 10 часа годишно при посещенията им в държавни, общински, образователни, културни и други институции, здравни и лечебни заведения и в размер 5 лв. на час.

(2) Целевата помощ по ал. 1 се изплаща от Агенцията за хората с увреждания чрез териториалните структури на Съюза на слепите в България.

Чл. 53. (1) Трудноподвижни лица с над 90 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, които се нуждаят от чужда помощ, ползват целева помощ за придружител до 10 часа годишно при посещенията си в държавни, общински, образователни, културни и други институции, здравни и лечебни заведения в размер 5 лв. на час.

(2) Целевата помощ по ал. 1 се изплаща от Агенцията за хората с увреждания чрез териториалните структури на Съюза на инвалидите в България и чрез териториалните структури на Центъра за психологически изследвания.

Чл. 53а. (1) Лицата с интелектуални затруднения и с психични разстройства и със 71 или над 71 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, които се нуждаят от чужда помощ, ползват целева помощ за придружител до 10 часа годишно при посещенията им в държавни, общински, здравни, образователни и други институции и в размер 5 лв. на час.

(2) Целевата помощ по ал. 1 се изплаща от Агенцията за хората с увреждания чрез териториалните структури на Българската асоциация на лица с интелектуални затруднения.

Чл. 53б.(1) Лицата със сляпо-глухота и с над 90 на сто трайно намалена работоспособност, които се нуждаят от чужда помощ, ползват целева помощ за придружител до 10 часа годишно при посещенията им в държавни, общински, здравни, образователни и други институции и в размер 5 лв. на час.

(2) Целевата помощ по ал. 1 се изплаща от Агенцията за хората с увреждания чрез териториалните структури на Националната асоциация на сляпо-глухите в България. ■

Министър Хасан Адемов отговаря на въпрос на народните представители Тотю Младенов и Светлана Ангелова относно

ЗАЕТИТЕ ЛИЦА ПО НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „АСИСТЕНТИ НА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ“ ЗА 2014 ГОДИНА

По отношение на Националната програма „Асистенти на хора с увреждания“, бих искал да уточня, че тя е програма за субсидирана заетост, която цели от една страна да осигури заетост на безработни лица и от друга – да предостави качествени грижи в семейна среда на деца и лица с увреждания и тежко болни самотни хора. Съгласно отчетните данни към края на 2013 г. по нея са работили 3 548 лични асистенти на лица с трайни увреждания. С приетия за 2014 г. Национален план за действие по заетостта е заложен индикатор от 2 000 лица, работещи средногодишно по Програмата на 5-часов работен ден като лични асистенти. При извършената през декември 2013 г. актуална преценка на работещите лични асистенти се установи, че общо 3 504 лица отговарят на условията за продължаване на участието в Програмата.

Утвърдената на 06.01.2014 г. Програма за 2014 г. дава възможност от януари всички кандидати, отговарящи на критериите на Програмата да бъдат назначени за лични асистенти. По данни на Агенцията по заетостта, към 21 януари 2014 г. към териториалните поделения на службата по заетостта – дирекциите „Бюро по труда“ в страната са разпределени средства за обезпечаването

на заетостта на общо 3 504 лица. Следва да се отбележи, че за обезпечаване на нарастващите потребности от услугите в домашна среда за хора с увреждания и болни хора, зависими от грижите на своите близки, такива услуги се предоставят и с подкрепата на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г. Към настоящия момент грижа в семейна среда се предоставя на нуждаещите се лица в рамките на проект „Подкрепа за достоен живот“, схема „Алтернативи“, като към 31.12.2013 г. действащите лични асистенти, назначени по проекта, са общо 10 804 и те обслужват 11 339 лица с трайни увреждания, в т.ч. 1 813 деца. По схема „Помощ в дома“ са обхванати 11 567 потребители, обслужвани по часово от 5 403 безработни лица.

Бих искал да подчертая, че Националната програма „Асистенти на хора с увреждания“ е само една от възможностите за подкрепа на лицата с увреждания. Тя ще продължи да се реализира и през 2014 г. като се търсят възможности за съчетаването ѝ с други форми на подкрепа, тъй като потребностите са комплексни, броят на потребителите непрекъснато нараства, а и оттам необходимостта от подобряване качеството на живот на хората с увреждания. ■

Със съкращения)

Продължение от
стр.3

ИМАМ ДУМАТА

СИБ ИНИЦИИРА...

К: Имаш ли нова идея, която бихме оценили по този начин в бъдеще ?

Много пъти съм мислила за студентите, които се подготвят за работа в социалната сфера – те биха могли да изкарват своя стаж в организациите ни - така както е на Запад. И да получават от нас атестат и оценка, които да им послужат при кандидатстване за прием в общежитие и за отпускане на стипендии. Това ще е една добра основа за бъдещата им реализация, защото недоволството на голяма част на нашите членове е за некоректното отношение на работодателите в социалните служби. Необходима ни е по-здрава връзка с тях още от студентската им скамейка. Ние от две години имаме осъществени контакти с ръководителя на катедра „Обществени науки и туризъм“ при Аграрния университет в Пловдив. Канени сме и дискутираме въпросите за селския туризъм и стоящите пред хората с увреждания архитектурни и строителни бариери. И съм сигурна, че тези бъдещи специалисти ще имат много по-адекватно отношение към проблемите на хората с увреждания.

К: Какво не успя за тези години да направи СИБ ?

Според мен не успя да запази Наредба № 2 от 1996 г. за органи-

зацията и дейността на клубовете за пенсионери. Затова сега голяма част от организациите ни плащат сами издръжката на клубната си база, затова и председателите, които движат дейността ни по места, не се назначават на трудов или граждански договор от общините. А имаме хора в работоспособна възраст, които могат да изпълняват успешно тази работа. Но идвайки в нашите организации само така, без материален стимул, те изчерпват идеите и амбициите си и бързо се отказват. А няма ли мотивиран ръководител, се получава затихване на функциите и разпадане на структурата. Връщайки се в годините назад, си давам сметка колко организации загубихме по този начин - в Стамболийски, Граф Игнатиево, Хисар, Съединение, Брезово, Садово, Калофер, Асеновград, Куртово Конаре... Независимо, че през 1994 г. намерих 300 човека за членове в Пловдивската организация, а сега вече сме 1200, можеше да бъдем и много повече....

Накратко ще спомена и още няколко подобни факта: загубихме междуградския транспорт, особено за населените места без жп - достъп; не успяхме да наложим линията на бедност да стане база за социалната интеграция; жп - транспортът да се използва и за инвалиди с увреждания на

► долните крайници; ТЕЛК да е пожизнен за заболявания, които не подлежат на възстановяване на работоспособността – какъвто е случаят с мен... Би трябвало да се постави също и въпросът за годините трудов стаж на инвалидите: да са по-малко, при условие, че човекът е бил инвалидизиран в продължение на 5 последователни години, а не да го равняват със здравите.

И още: щом искаме да ни наемат на работа и да ни интегрират при здравите, добре е всеки работодател да получава фонд "Рехабилитация" за всеки нает от него работник или служител, а не само ТПКИ да ползва тази преференция; средствата за рехабилитация и балнеолечение, които се ползват от лица с увреждания над 90%, би трябвало да са дефинирани и за други групи и конкретни заболявания, защото те са за възстановяване и предотвратяване увеличаването на процента на заболяването. Какъв е смисълът, когато болестта прогресира и след това даже и не можеш да използваш тези 195 лв.!

К: Докъде виждаш бъдещето на СИБ ?

Четейки пресата с изказванията на социалния министър Хасан Адемов и неговата заместничка Светлана Дянкова и отношението им към хората с увреждания, като че ли не съм оптимистка... Просто се наслаждавам мнение, което формира противоречие между здравите и болните... Например, че един работещ издържал трима пенсио-

нери. Ами такива като мен, които имат 40 години стаж и през целия си съзнателен живот съм била човек с увреждане, колко здрави издържам, та пенсията да ми е 200 лв.? Председателят на СИБ г-н Коцев продължава да се бори с „вятърните мелници" на всяко ново правителство, но с всеки изминал период те стават „все познаещи и по-унищожавачи" за нас!

Доволна съм, обаче, че СИБ стана инициатор за много хубави неща: първия Закон за защита, рехабилитация и соц.интеграция на инвалидите и неговия Правилник за приложение, Национална стратегия за равни възможности за хората с увреждания, Създаване на НСХУБ, Закон за интеграция на хората с увреждания и неговия Правилник за приложение и не на последно място - ратифицирането на конвенцията на ООН. И заради всичко това и още много други, СЪЮЗЪТ НА ИНВАЛИДИТЕ В БЪЛГАРИЯ ТРЯБВА ДА ГО ИМА. ■

ОТПАДАТ ПРОТОКОЛИТЕ ЗА СЪПОСТРУВАЩО ЛЕЧЕНИЕ НА ШИЗОФРЕННИ ПСИХОЗИ, АФЕКТИВНИ РАЗСТРОЙСТВА И ЕПИЛЕПСИЯ

От 1 февруари 2014 г. отпада изискването за експертиза (по чл.78, т.2 от Закона за здравното осигуряване) при изписването на 18 съпопструващи лекарствени продукта, предназначени за домашно лечение на шизофренни психози, афективни разстройства и епилепсия. Медикаментите имат следните международни непатентни наименования: Azathioprine, Clonazepam, Carbamazepine, Valproic acid и Sodium Valproate.

Във връзка с това за лечението на пациенти, на които в терапевтичните схеми като монотерапия или комбинирана терапия са включени цитираните лекарствени продукти, няма да е необходимо издаването и утвърждаването на протокол при предписването и отпускането им.

Националната здравноосигурителна каса е изпратила указания до районните здравноосигурителни каси за начина, по който ще получат лекарствата си болните, които вече имат издадени протоколи, както и тези, на които им предстои терапия със съответните медикаменти.

При наличие на утвърдени действащи протоколи за съответните лекарствени продукти се издава рецептурна бланка за конкретния лекарствен продукт с дозите, посочени в протокола. За здравноосигурените лица, които имат назначена терапия с такива медикаменти и са им издадени протоколи, не се налага извънреден преглед или консултация със специалист за остатъчния период на валидност на протокола.

Започване на терапия с лекарствени продукти, за които е отпаднало изискването за експертиза, както и при промяна на терапевтичната схема, задължително се извършва след преглед от лекар – специалист по вида на заболяването. На общопрактикуващия лекар се представя актуален медицински документ от извършени прегледи (амбулаторен лист, епикриза) с назначената терапия – лекарствен продукт и доза. Корекция на терапията и на съответната доза извършва само специалист по заболяването.

С отпадането на ограничението за експертиза при изписване на съпопструващи лекарствени продукти за лечение на заболяванията шизофренни психози, афективни разстройства и епилепсия ще бъдат облекчени хиляди болни, които досега получаваха посочените медикаменти след издаване на протокол. ■

НОВИ ТЕХНОЛОГИИ И СИСТЕМИ В ПРОТЕЗИТЕ НА ОТО БОК БЪЛГАРИЯ

Илка ДИМИТРОВА

Ортопедичен техник - Ото Бок България

При протезиране на долен крайник основното и най-важно за пациента е комфортът и удобството на приемната гилза в протезата.

В тази насока Ото Бок България предлага най-новите системи и технологии за протезиране при основните нива на ампутация – бедрени и подколелни.

Такава система е PROSEAL system, предназначена основно за бедрени протези и гилзи с проксимално захващане и вакуум, осигуряващи изключителна сигурност и стабилност в гилзата във фаза на стоеж и по време на ходене.

Техническите решения, от които се състои системата, са разработени и внедрени в протезирането с една единствена и основна цел, а именно подобряване на качеството на протезните конструкции, осигуряващи по-добър начин на живот на ползвателите.

Основните компоненти, от които се състои PROSEAL, са силиконов лайнер (чорап), който се поставя непосредствено върху чукана (остатъка от крака) и гумен специален ринг, вграден в приемната гилза на бедрената протеза. Силиконовият лайнер е много гладък от външната страна без текстилно покритие, за да може да се създаде максимално добър

вакуум между гилзата и остатъка от крака от гумения ринг надолу. Вътрешната страна на лайнера подхранва и предпазва чукана от протриване и нараняване.

Предимството на PROSEAL гилзите пред конвенционалните е по-добрия и по-плътен контакт между гилзата и чукана, по-голям комфорт, сигурност и лесен начин на поставяне на протезата.

Иновация, която предлага Ото Бок България специално за подколелно протезиране, е съвсем новата AERO LINK System. Тя сама по себе си комбинира вакуум закрепване със това с пин, като събира най-доброто и от двете.

Това е първата вакуумна система, при която не се поставя силиконова наколенка между протезата и бедрото.

Рутинните дейности като: клякане, каране на колело, свиване на коляното над 90 градуса при необходимост са възможни и се извършват без затруднение от пациентите, благодарение на максималния обем на движение ►

► НОВИ ТЕХНОЛОГИИ И СИСТЕМИ...

в областта на коляното (максимална флексия). Същевременно с това повишава сигурността благодарение на пина, който свързва чукана към приемната гилза, осигурява много добър вакуум без силиконова накованка. Атрактивният дизайн на приемната гилза, специалният хибриден лайнер и всички останали компоненти, влизащи в тази система, са разработени, за да повишат комфорта, мобилността и качеството на живот на ползващите подколени протези.

Основните компоненти, от които е изградена тази система, са следните:

- Aerolink хибрид лайнер, състоящ се от два слоя – вътрешния полиуретанов слой има шок абсорбиращи свойства, подходящ и при чукани с изразена костна структура.

- Aerolink – заключващ механизъм, предлагащ две функции – пин заключване и вакуум клапан за активиране на вакуум система.

- Sliding adaptor – плъзгащ адаптор, позволяващ перфектна центровка на протезата.

В областта на коляното дебелината на силиконовия лайнер е само 2.5мм, няма силиконова накованка, няма подпатекарна опора – всичко това дава възможност на пациента за максимална свобода на движение, съпроводено с изключителна сигурност и стабилност.

Тази уникална система за под-

колянно протезиране, е създадена за да повиши мобилността на ползвателите за един по-активен начин на живот.

Още едно постижение в технологично отношение е разработването на многообразна гама от видове лайнери, които се поставят директно върху чукана (остатъка от крака) и с това се постига максимален комфорт и удобство за пациента. Ото Бок България предлага лайнери, изработени от следните видове материали: силикон, силикон-гел, полиуретани и кополимер. Изборът на материал е в съответствие с активността на пациента, особеностите на чукана и начина на закрепване към гилзата на протезата.

- Силиконовите и силикон-гел лайнерите са подходящи както за пациенти с ниска активност, така и за хора с активен начин на живот, за пациенти с добре оформени чукани, покрити с меки тъкани. Силиконът е еластичен материал, щадящ кожата и едновременно ►

► с това много устойчив на износване.

- Полиуретановите лайнери се поставят на пациенти с чувствителни чукани, такива с цикатрикси и изразена костна структура. При необходимост фирма Ото Бок може да предостави на пациентите си полиуретанови, индивидуално изработени лайнери, тогава когато стандартните варианти не са приложими за съответния пациент. Тези лайнери са подходящи за хора както с ниска, така и с висока степен на мобилност, предпазват кожата от протриване и нараняване, осигуряват чувство за сигурност и комфорт.

- Кополимерните лайнери се характеризират с висока еластичност, обогатени с овлажняващи медицински масла, които подхранват кожата на чукана. Те са подходящи за хора със суха и чувствителна кожа с ниска и средна

активност.

- Анатомичен 3D-лайнер - Нов Полиуретанов материал със специфична геометрия, фабрично зададена 20-градусова флексия на коляното, специфично вътрешно покритие, външно текстилно покритие и специална Skinguard-технология, включваща сребърни йони в структурата си. Подходящ за всички видове чукани и степени на мобилност, улесняващ свиването на коляното и свобода на движението в тази област.

Новите продукти и технологии на Ото Бок-България Ви позволяват свобода и увереност в движенията, максимален комфорт и удобство при носене на протеза, гарантирайки едно по-добро качество на живот.

За допълнителна информация или въпроси позвънете на телефон:

Тел: +359 2 8057 980

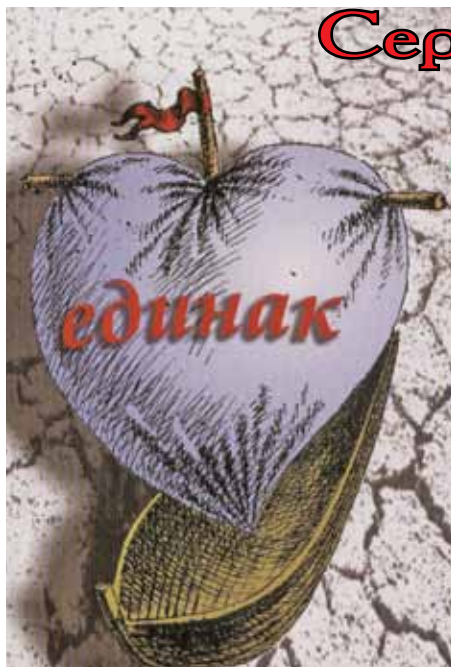
Мобилен: + 359 879 168 621

Е-майл:

ilka.dimitrova@ottobock.com

Бележка на редакцията

Напомняме на читателите на «Кураж», че в бр. 7 и 8 от 2013 година са публикувани статии от специалисти на фирмата Отобок с подробна информация за техни продукти и за възможностите, които имат хората с увреждания у нас да се възползват от услугите им.

Сергей Пенов

ТИ БЕШЕ МОЯТ ВЪЗДУХ

Без въздух умирам.
Само глътка дадеш ли ми,
след смъртта си ще дишам.

РОДЕНА ОТ РЕКА

Ще чакам на брега, в мълчание реката
да роди гласа и твоята прозрачност.
Когато изгради последния ти атом,
с целувки ще заобля женското ти рамо.

Останеш ли при мен, на изворите обещавам
флотилии от вечност по водите им да плават.
Но толкоз дълго никой бряг не те е притежавал
- движението на реката в тебе продължава.

Отиваш си с изгрева
Дали пак ще те имам?

Светлината на тебе прилича –
в росата се разпилява
и в краткия утринен дъжд.
Изпълва ме с много надежда
и аз преливам...

Преди да си тръгнеш,
отпий ме за здраве.

РАЗЛИСТВА ЛИСТАТА СИ РОЗАТА

Прочетени страници от любовен роман.

НЕЩО ВЛЮБЕНО

Скъпа, сушата ще ни издави!
Искаш ли да се разходим по вълните -
нещо влюбено да правим?

Вярно, много богове се появиха.
На водата даже пише „Ходенето забранено“,
но Спасителят е щедър и на нас е позволено,
щом сме божиите му творения!

Тълпите нека тълчат лунната пътека –
ние ще си шляпаме напреко
и със оня облак,
паднал от
небето,
ще се вдигнем
нависоко.

Морето
надълбоко
ще въздъхне –
от спокойствие, че две съмнения изгуби:
хора някакви да се разхождат по вълните
и със влюбване да ги вълнуват!

СРЕЩА

Разминахме се толкова внимателно,
сякаш никога не сме се имали.
Поглъщаше те неусетно мрака,
тъй восъчна, студено-бяла
като изгрева през февруари.
Проблясваше косата ти
- развято знаме над превзета крепост.
Помниш ли как нежно я заплитах
и бях готов да се обеса с нея!
...Преди да се превърнеш в спомен,
за който само аз си спомням.
Не зная...но не бързай, чакай!
Там някакво дете ридае
и търси неродената си майка.

СЪН НЕ МЕ ХВАЩА

И в леглото броя си наум
жените, с които съм спал.
Все онази пропускам,
която ме обичаше страшно.
Хванах я да ме предава.
Сън не ме хваща.

ЧАО

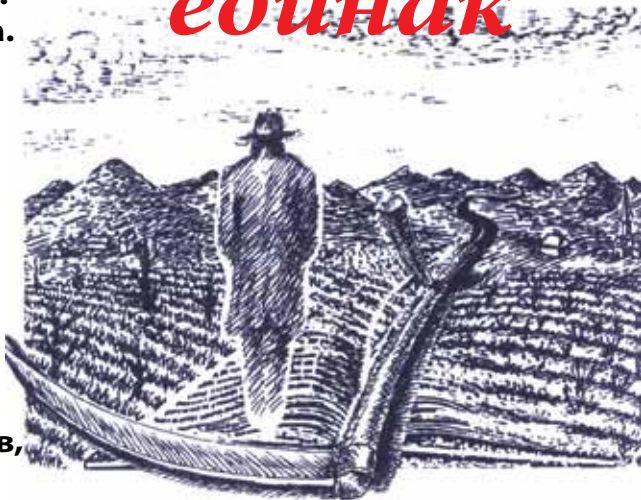
Чао, мое момиче!
За спомен ще взема
твоите устни –
да ги целувам,
защото те няма.
Дай ми ръцете си –
да ме прегръщат
през огоромните дни
на раздялата.
Искам да виждам
очите ти –
защото ослепявам
по тебе.
Искам те
за моя половинка –
не, искам те цялата.
И да се свия
в нозете ти искам,
за да разказваш
колко съм мъничък.
Ако нищо не мога
да взема,
към нищото
аз ще си тръгна –
зад гърба ми
голямото слънце
все по-тъмно ще свети.
Обърнато...

СНЯГ ЗАСИПВА ВЪРХОВЕТЕ

Нетрайни победи.

Полунощ е, полумрак.
Козина от студ набита.
Аз съм единак
с две луни в очите.
Полумесецът изгрял
е от нокът белег.
Кой ли мой събрат
на небето легна?
Сянката ми до обяд
зъл овен преследва.
От нечуван глад
се овълчиха овците.
Полумъртъв, полужив,
скитам се без сянка.
Полуостровът е див,
стадото - балканско.

единак

Рисунка Владо ПАЛАНКОВ

ПОСЛЕВКУС

Накипал съм...Като младо вино в запечатано бурел!
Но моите душмани са майстори в занаята -
пристягат ме с обръчи, не дават да дишам.
Отлеждавам на тъмното, докато спра да бълбукам.
Спасение, брат ми, от канелката чакам -
източват ме бавно или слагат тапа...
Все ми е тая дали съм наливно за евтина кръчма,
или дълбока резерва за кръг от ценители.
Да заповядат и пийнат - на кръв ще им стана -
с убийствен завършек - послевкус на горчилка.

*Сергей, Владо,
Васил - те
направиха
книгата. Заедно
започнахме и
„Кураж“ и го
направихме
чудесен вестник.
Те продължиха
по друг път,
но никога няма
да бъдат извън
„Кураж“...*

Петя МИТЕВА

*Поезията на Сергей Пенев е като нестинарски танц
върху вода...Причудливите ѝ форми пропускат по реките
на възприятията и достигат до морета и океани, къде-
то всичко се преобразява...Стихът на Единака сам сред
звездите. И Сергей ни повежда по пътя на пращинката,
полетяла през сърцевината на живота и в дълбините на
безкрая. Там, където всичко е непринудено и без следи от
изящество. А ако думите ни свършат - това не е беда, за-
щото има такава поезия...*

Васил НАСТЕВ

Елда ЖИВКОВА**ИНВАЛИДНАТА КАРТИЧКА**

На Коледен базар
 пред къщичка една
 с приятен глас усмихната жена
 подканва минувачите
 за малко да се спрат
 и от сергията ѝ нещо
 да си изберат.

„От инвалиди изработено е всичко:
 сувенири, картички, терлички
 шалове и още куп неща
 за радост ваша и на вашите деца!
 Закупите ли, част от нечия душа
 ще сложите под Коледната си елха!“

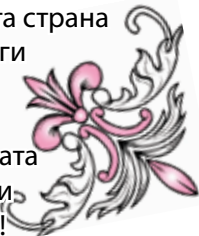
Поспря човечец
 възрастен и уморен,
 немалко брулен от живота
 и незащитен.

Разгледа и избра си картичка една –
 сгрешена в бързината се оказа тя.

Жената друга даде,
 хубава и здрава,
 сгрешената встрани остави
 да тъне във забрава.

Не мина час и старецът
 пристигна пак, помагайки с бастун
 на болния си крак
 и картичката първа
 да купи пожела –
 да не остане като инвалид,
 ненужна в ъгъла сама.

А аз като случаен там свидетел ням,
 достигнах бързо до извода голям:
 С достойнство ще живеят
 инвалидите и в нашата страна
 и ще забравят завинаги
 те своята самота,
 когато хората
 отворят си за тях душата
 и ги приемат истински
 със обич във сърцата!

Ангел НИКОЛОВ**ВИК**

Не искам твоята
 топлина,
 ни погледът ти
 изумруден!
 На любовта високата
 цена разбираме,
 когато я загубим!

ПРИЗНАНИЕ

Приятел съм на гларуси красиви.
 Вълнуват ме и радости, и вопли.
 Докосват ме и ласки закачливи,
 но само твайта обич
 може да ме стопли.

Ръката ми не може да излъже.
 И ако някога е хладна –
 стопли я със целувка жадна.
 Ръката ми не бива да те лъже!

СЛЕПИЯТ ЦИГУЛАР

Слепият сънува, че се ражда
 и протяга длани към
 синьото небе.

Сънищата мокрят
 старческата жажда
 и му разкриват чудни светове.
 За кой ли път сънува светлина.

В съня си се усмихва
 пак щастлив.

Ала неизбистрена
 остава една сълза
 в безизразния поглед сив.

Цигулката в ръцете му мълчи.
 Няма смях и няма красота.
 Тъмно е във бледите очи,
 като пръстта, като пръстта...

Само вечер под цъфналата слива,
 щом струните с ръка допре,
 оживява тя и струните изливат
 топлината на едно сърце.

МОИТЕ ЛЮБИМЦИ

Ани СЪБЕВА

Животните, топлина в моя живот... Може би на всеки човек в неравностойно положение е познато чувството на сивата празнота в живота. Макар и рядко, това чувство ни навещава... Точно в такива моменти ме карат да се усмихвам от сърце моите домашни любимци Джоко, Роко и Коко. Аз от малка имам животинки край себе си. Първо си имах кокошка, която ми снасяше яйца на леглото зад възглавницата и след това излизаше да се разхожда из двора. Но откакто живея в апартамент, си взех котки и всичките са ми черни – защото отговарят на моята зодия КОЗИРОГ.

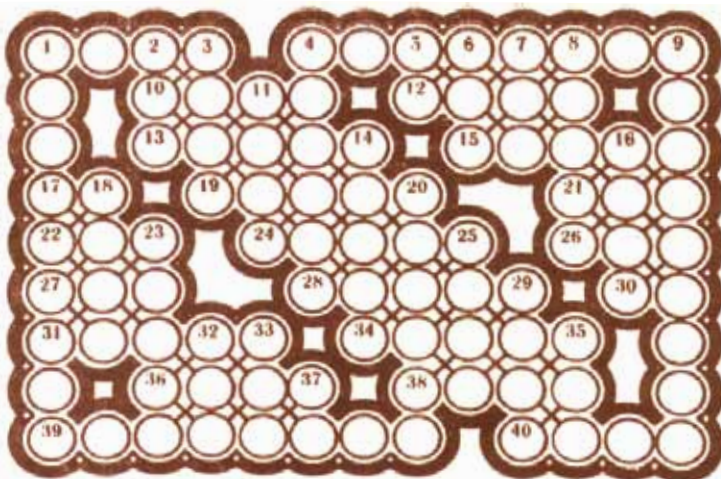
Не предполагах, че някога ще имам и папагал, но ми го подари един приятел. Доста форуми изчетох, за да разбера как да се грижа за него, но Коко се оказа много лесен за отглеждане. Хапва си всичко, пие кафе и кола с нас. Май доста го разглезихме, защото се научи да яде от уста и не му пука от нищо. Дори е наплашил и котарациите ми и те го отбягват. Но с мен е страшно любвеобилен. Навръх Нова година заедно гледахме зарята и първата целувка получих от Коко!

Всичките ми животинки усещат моето емоционално състояние и идват до мен, поглеждайки ме с топъл поглед и ме гаят... Така ме разтоварват. А Коко направо каца на рамото ми, поглежда ме в очите и ме целува. В това напрегнато и озлобено ежедневие, колкото повече опознавам хората, толкова повече обиквам животните. В техните мили душички няма злоба и предателство. Те ни остават най-верните приятели с безрезервната си любов! ■

КРЪСТОСЛОВИЦА**Съставил: Иван МАНЧЕВ****ВОДОРАВНО:** 1.

Френски писател (1830-1907) - "Без дом". 4. Южноамериканска много голяма змия от семейството на боата. 10. Един от братята на цар Самуил. 12. Съзвучно завършване на стихове. 13. Кладенец, бунар. 15. Служебна титла на граждан-

ски управител в средновековна България. 17. Опитен летец-изстребител. 19. Широка и дълга домашна дреха. 21. Международен шахматен коефициент. 22. Дебел непромокаем картон. 24. Химически радиоактивен елемент. 26. Растение, което се използва за готварска подправка. 27. Унгарски поет (1877-1919) - "Кръв и злато". 28. Една от четирите гл. посоки на света. 30. Град в Гвиана. 31. Индийски физик (1888-1970). 34. Музикално произведение за девет инструмента. 36. Възпаление на ириса. 38. Огнетечна силикатна маса. 39. Африканско животно, подобно на сърна. 40. Летливо вещество с миризма на чесън (хим.).

ОТВЕСНО: 1. Ядлива гъба. 2. Уред за определяне скоростта на кораб. 3. Овощно дърво. 4. Метод на научно изследване. 5. Мярка за повърхнина. 6. Несполучлив удар по топката. 7. Река в Етиопия. 8. Загатване. 9. Моторна кола. 11. Основна обработка на почвата. 14. Наш икономист /1902-1974/. 16. Обшит отвор за копче. 18. Газирана вода. 20. Бързорастящо дърво с мека дървесина от сем. върбови. 23. Граница, пределна норма при извършване на определена дейност. 25. Роман от Емил Зола. 29. Една от зодиите. 32. Артистичното име на Аспарух Лешников. 33. Река в Източна Африка. 35. Латвийски шахматист (1936-1992). 37. Японска мярка за течни тела. ■

ОТГОВОРИ НА РОЗЕТКАТА ОТ БР. 1

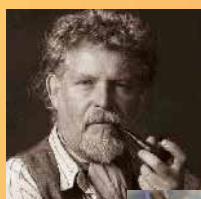
НАДЯСНО: 1. Пагон. 2. Калас (Мария). 3. Мотор. 4. Варан. 5. Барок. 6. Калем. 7. Таван. 8. Сокол. 9. Чакал. 10. Банан. 11. Макак. 12. Котор. 13. Лиман. 14. Тикер. 15. Талон. 16. Донор. 17. Вилар (Пол). 18. Митев (Асен).

НАЛЯВО: 1. Пилон. 2. Катар. 3. Магер. 4. Волов (Панайот). 5. Батан. 6. Карос. 7. Тарар. 8. Салон. 9. Човек. 10. Бакам. 11. Макон. 12. Канал. 13. Локал. 14. Титан. 15. Тимок. 16. Дакар. 17. Волен (Илия). 18. Минор.

ФЕВРУАРИ

В ПАМЕТА НА БЪЛГАРИЯ

145 г. от излизането на бр. 1 на сатирично-хумористичния вестник „Тъпан“, на който активно сътрудничи Христо Ботев (1869 – 1870).

02.02. - 120 г. от рождението на Жорж Папазов, художник (1894 – 1972).

15.02. - 175 г. от рождението на Райко Жинзифов, писател, публицист и общественик (1839 – 1877);

22.02. - 115 г. от рождението на Дечко Узунов, български художник (1899 -1986);

01.02. - 180 г. от рождението на Кузман Шапкарев, възрожденски книжовник, фолклорист, член на Българското книжовно дружество (1834 – 1909).

19 ФЕВРУАРИ...
НАД ВСИЧКО ПАК
ЩЕ БЛЕСТИ
ПОДВИГЪТ
НА ВАСИЛ ЛЕВСКИ!

08.02. - 165 г. от рождението на Иван

Гешов, политически и държавен деец, икономист (1849 – 1924).

09.02. - 175 г. от рождението на Илия Блъсков, възрожденски писател, публицист и педагог (1839 – 1913)

29.02. - 110 г. от рождението на Васил Стоилов, живописец (1904 – 1990).

